EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.11.2026
COM(2026) 594 final

ANNEX 2

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus,

mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades

2. LISA

EUROOPA NÕUKOGU ADVOKAADIKUTSE KAITSE KONVENTSIOON (CETS NR 226) (LUXEMBOURG, 13. MAI 2025)

Euroopa Nõukogu lepingute sari – nr 226

Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsioon

Luxembourg, 13. mai 2025

Preambul

Euroopa Nõukogu liikmesriigid ja teised konventsioonile allakirjutanud osalisriigid,

arvestades, et Euroopa Nõukogu eesmärk on tugevdada oma liikmete vahelist ühtsust;

meenutades inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (ETS nr 5, 1950), selle protokolle ning Euroopa Inimõiguste Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat;

arvestades kaheksandal ÜRO kuritegevuse ennetamise ja õigusrikkujate kohtlemise alasel kongressil (Havanna, Kuuba, 27. august – 7. september 1990) vastu võetud advokaatide rolli käsitlevaid üldpõhimõtteid;

arvestades ministrite komitee soovitust Rec(2000)21 liikmesriikidele advokaadi kutsealal tegutsemise vabaduse kohta;

arvestades ÜRO inimõiguste nõukogu 16. juulil 2020. aastal vastu võetud resolutsiooni 44/9, mis käsitleb kohtunike, vandekohtunike ja kaasistujate sõltumatust ja erapooletust ning advokaatide sõltumatust;

rõhutades, et advokaatidel ja nende kutseühendustel on oluline roll õigusriigi põhimõtete kaitsmisel, õigusemõistmisele juurdepääsu tagamisel ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse edendamisel;

nentides sügavat muret selle pärast, et üha sagedamini satuvad advokaadid rünnakute, ähvarduste, ahistamise ja hirmutamise sihtmärgiks oma kutse tegevuse tõttu ning nende õiguspärast kutsetegevust takistatakse või sekkutakse sellesse õigustamatult;

mõistes hukka kõik sellised rünnakud, ähvardused, ahistamise, hirmutamise ja põhjendamatu takistamise ning sekkumise;

arvestades, et advokaadikutse korraldus võib Euroopa Nõukogu liikmesriikides ja teistes konventsioonile allakirjutanud riikides olla erinev;

pidades vajalikuks tugevdada rahvusvahelist õigusraamistikku, et tagada advokaatide vaba ja sõltumatu kutsetegevus,

on kokku leppinud järgmises.

I peatükk – eesmärk, kohaldamisala ja mõistete kasutamine

Artikkel 1 – konventsiooni eesmärk

(1) Käesoleva konventsiooni eesmärk on tugevdada advokaadikutse kaitset ning õigust tegutseda advokaadi kutsealal sõltumatult, kartmata diskrimineerimist, kutsetegevuse põhjendamatut takistamist või sellesse sekkumist või rünnakuid, ähvardusi, ahistamist ja hirmutamist.

(2) Konventsiooniga luuakse erimehhanism, mis aitab konventsiooniosalistel tagada konventsiooni sätete tõhusa rakendamise.

Artikkel 2 – kohaldamisala

(1) Käesolevat konventsiooni kohaldatakse advokaatide ja nende kutseühenduste kutsetegevuse suhtes.

(2) Konventsiooni artikleid 5–9 kohaldatakse, kui see on asjakohane nende konkreetset olukorda arvestades, ka nende advokaatide suhtes, kes osutavad teises konventsiooniosalises oma päritoluriigi kutse alusel õigusteenuseid (õigusnõustamine, õigusabi või esindamine), juhul kui:

(a) nad kuuluvad teise konventsiooniosalise poolt konventsiooni artikli 20 lõike 1 alusel esitatud deklaratsiooni kohaldamisalasse või

(b) nad tegutsevad selle konventsiooniosalise õiguse, Euroopa Liidu õiguse või rahvusvaheliste kokkulepete alusel.

(3) Konventsiooni artikli 6 (advokaatide kutsealased õigused), artikli 7 (sõnavabadus) ja artikli 9 (kaitsemeetmed) lõike 4 sätteid kohaldatakse ka järgmiste isikute suhtes:

(a) isik, kellele on artiklite 5 ja 8 rikkumise tõttu keeldutud andmast advokaadikutset või luba tegutseda advokaadina või kellelt on kutse või luba ära võetud või peatatud;

(b) isik, keda rahvusvaheline kohus või rahvusvahelise organisatsiooni loodud organ on tunnustanud pädevana tegutsema sellise kohtu või organi menetlustes, kui ta nõustab või tegutseb sellistes menetlustes.

(4) Konventsiooni artikli 6 lõike 3 punkte b ja c ning artikli 9 lõiget 4 kohaldatakse ka advokaatide palgatud või kaasatud isikute suhtes, kes abistavad advokaate, kui nende tegevus on otseselt seotud nende advokaatide kutsetegevusega.

(5) Konventsiooni artikli 9 lõiget 4 kohaldatakse ka isikute suhtes, kes on palgatud või kaasatud abistama kutseühendusi, kui nende tegevus on seotud kutseühenduse kutsetegevuse elluviimisega.

Artikkel 3 – mõistete kasutamine

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(a) *advokaat* – füüsiline isik, kellel on riigisisese õiguse alusel nõutav kvalifikatsioon ja õigus advokaadina tegutsemiseks;

(b) *klient* – füüsiline või juriidiline isik, keda advokaat nõustab, abistab või esindab;

(c) *potentsiaalne klient* – füüsiline või juriidiline isik, kes otseselt või kaudselt soovib advokaadilt nõustamist, abi või esindamist;

(d) *kutseühendus* – esinduskogu, kuhu kõik või osa advokaate kuuluvad või kuhu nad on kas otseselt või kaudselt registreeritud ja millel on riigisisese õiguse alusel mõningane vastutus kutse korraldamise või reguleerimise eest;

(e) *advokaadi kutsetegevus* – tegevus, mis on seotud kliendi või potentsiaalse kliendi nõustamise, abistamise või esindamisega õiguse tõlgendamise või kohaldamise küsimustes või selle tegevuse ettevalmistamisega, olgu see tegevus seotud riigisisese, välisriigi või rahvusvahelise õigusega, nii konventsiooniosalistes, kus nad on registreeritud, kui ka mujal. See hõlmab ka

tegevust, mis on seotud rahvusvahelise kohtu või rahvusvaheliste organisatsioonide organite menetluste ja tööga;

(f) *kutseühenduste kutsetegevus* – tegevus, mis on hõlmatud konventsiooni artikli 4 lõikega 2;

(g) *avaliku võimu kandjad* on:

(a) riiklikud, piirkondlikud ning kohalikud valitsus- ja haldusasutused;

(b) seadusandlikud organid ja kohtuasutused, kuivõrd nad täidavad haldusfunktsioone vastavalt riigisisesele õigusele;

(c) füüsilised või juriidilised isikud, kuivõrd nad teostavad avalikku võimu;

(h) *seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas vajalik* – tuleb mõista inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni tähenduses, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Inimõiguste Kohus.

II peatükk – sisulised sätted

Artikkel 4 – kutseühendused

(1) Konventsiooniosalised tagavad, et riiklik õiguslik ja regulatiivne keskkond tagab kutseühenduste sõltumatuse ja omavalitsusliku olemuse. Kõik nende täidesaatvate organite valimised toimuvad kehtivate normide kohaselt ja ilma välise sekkumiseta.

(2) Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendused saavad:

(a) edendada ja esindada advokaatide ja advokaadikutse huve;

(b) edendada ja kaitsta advokaatide sõltumatust ning nende rolli ühiskonnas;

(c) välja töötada kutse-eetika nõudeid ja edendada nende järgimist vastavalt konventsioonile;

(d) edendada juurdepääsu advokaadikutsele ning advokaatide täiendusharidust ja -koolitust;

(e) teha koostööd advokaatide, teiste kutseühenduste ning rahvusvaheliste, valitsustevaheliste või valitsusväliste organisatsioonidega õiguse ja õiguspraktika valdkonnas, sealhulgas advokaatide rolli edendamisel ja kaitsmisel, ja

(f) edendada advokaatide heaolu ning vajaduse korral aidata neid ja nende pereliikmeid.

(3) Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendustega konsulteeritakse õigel ajal ja tõhusal viisil seoses valitsuse ettepanekutega, mis käsitlevad muudatusi õigusaktides, menetlusnormides ja haldusreeglites, mis otseselt mõjutavad advokaatide kutsetegevust ja kutseala reguleerimist.

(4) Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendusse kuulumise nõue ei takista advokaatidel tegutseda teistes organisatsioonides, mis edendavad nende kutsealaseid huve ja tegevust.

Artikkel 5 – õigus tegutseda

(1) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadina tegutsemise lubamine, kutse säilitamine ja uuesti kutse andmine on seadusega reguleeritud ning:

(a) põhineb objektiivsetel, asjakohastel ja läbipaistvatel kriteeriumidel, mida rakendatakse õiglases menetluses, ja

(b) need ei ole diskrimineerivad ühelgi alusel, mis on keelatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika järgi.

(2) Konventsiooniosalised tagavad, et otsused kutse andmise, kutse säilitamise ja uuesti andmise kohta teeb kutseühendus või muu sõltumatu organ ning need otsused on vaidlustatavad sõltumatus ja erapooletus kohtus või vaidluste lahendamise organis, mis on loodud seaduse alusel.

Artikkel 6 – advokaatide kutsealased õigused

(1) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid saavad:

(a) pakkuda ja osutada õigusnõu, -abi ja -esindust, sealhulgas inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmise eesmärgil;

(b) otsustada, kas võtta füüsilisi või juriidilisi isikuid oma klientideks ja lõpetada advokaadi ja kliendi vahelisi suhteid;

(c) kiire ja tõhusa juurdepääsu klientidele ja potentsiaalsetele klientidele, isegi kui neilt on vabadus võetud;

(d) olla tunnustatud isikutena, kellel on õigus oma kliente nõustada, abistada või esindada;

(e) tõhusa juurdepääsu kõigile asjakohastele materjalidele, mis on pädevate avaliku võimu kandjate, kohtute ja vaidluste lahendamise organite valduses või kontrolli all, kui nad tegutsevad oma klientide nimel, ilma põhjendamatu viivituse ja piiranguteta;

(f) tõhusa juurdepääsu ja suhtlemisvõimaluse kohtu, vaidluste lahendamise organi või muu sarnase organiga, kus neil on esindamisõigus;

(g) esitada avaldusi või taotlusi oma klientide nimel, sealhulgas seoses kohtuniku, prokuröri või vaidlust lahendava organi liikme taandamisega konkreetses asjas, ning seoses menetluse käiguga;

(h) osaleda tõhusalt kõigis menetlustes, kus nad tegutsevad oma klientide nimel;

(i) teavitada avalikkust oma teenustest.

(2) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid ei vastuta tsiviil- ega karistusõiguslikult oma heas usus ja hoolsuskohustust järgides tehtud suuliste ja kirjalike avalduste eest, mis on esitatud menetluste käigus oma klientide nimel.

(3) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid:

(a) saavad anda klientidele või potentsiaalsetele klientidele õigusnõu privaatselt, kui nad kohtuvad nendega vahetult;

(b) saavad klientidega või potentsiaalsete klientidega suhelda konfidentsiaalselt, olenemata suhtlemise viisist ja vormist;

(c) ei ole kohustatud avaldama ega loovutama teavet või materjale ega andma ütlusi seoses teabe või materjalidega, mis on kas otseselt või kaudselt saadud klientidelt või potentsiaalsetelt klientidelt või mis kujutab endast suhtlust klientide või potentsiaalsete klientidega, või materjali, mis on koostatud seoses sellise suhtluse või osalemisega menetlustes klientide nimel.

(4) Käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud õigusi võib piirata üksnes juhul, kui piirangud on seadusega ette nähtud ja demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Sellised piirangud võivad muu hulgas olla seotud vajadusega tagada, et õigusnõustamine, -abi ja esindamine oleksid kõigile kättesaadavad.

(5) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid ei kannataks kahjulike tagajärgede all seetõttu, et neid seostatakse oma klientide või klientide seisukohtadega. Käesolevat artiklit kohaldatakse kooskõlas sõnavabaduse kaitsega, nagu see on ette nähtud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja riigisiseses õiguses.

Artikkel 7 – sõnavabadus

(1) Konventsiooniosalised tagavad advokaatide õiguse teavitada avalikkust oma klientide asjadega seotud teemadest, arvestades üksnes piiranguid, mis on kehtestatud seadusega ja mis tulenevad kutsealastest kohustustest, õigusemõistmise nõuetest ja austusest eraelu puutumatuse vastu ning on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud.

(2) Konventsiooniosalised tagavad advokaatide õiguse, nii individuaalselt kui ka kollektiivselt, ning kutseühenduste õiguse edendada õigusriigi põhimõtteid ja nende järgimist, osaleda avalikes aruteludes olemasolevate ja kavandatavate õigusaktide sisu, tõlgendamise ja kohaldamise üle, kohtuotsuste, õigusemõistmise ja sellele ligipääsu, inimõiguste edendamise ja kaitse üle, samuti teha ettepanekuid reformide tegemiseks nendes küsimustes.

Artikkel 8 – distsiplinaarvastutus

(1) Konventsiooniosalised tagavad, et distsiplinaarkorras vastutusele võtmise alused põhinevad üksnes kutse-eetika nõuetel, mis on seadusega ette nähtud ning kooskõlas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud õiguste ja vabadustega.

(2) Konventsiooniosalised tagavad, et distsiplinaarmenetlused advokaatide suhtes:

(a) viiakse läbi:

(a) kutseühenduse moodustatud sõltumatus ja erapooletus järelevalvekomisjonis;

(b) sõltumatu ja erapooletu asutuse juures või

(c) seaduse alusel loodud sõltumatus ja erapooletus kohtus või vaidluste lahendamise organis;

(b) viiakse läbi viivituseta;

(c) toimuvad kooskõlas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 6 sätestatud õiglase kohtupidamise nõuetega ja õigusega saada nõu, abi või esindamist valitud advokaadilt ning

(d) on advokaadi poolt vaidlustatavad sõltumatus ja erapooletus kohtus või vaidluste lahendamise organis, mis on loodud seaduse alusel.

(3) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaatidele määratud distsiplinaarkaristused järgivad seaduslikkuse, diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Kutsetegevuse õigusest võib ilma jätta üksnes kutsestandardite kõige raskemate rikkumiste korral.

Artikkel 9 – kaitsemeetmed

(1) Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadil on kooskõlas seadusega ette nähtud ja demokraatlikus ühiskonnas kuritegude ennetamiseks, uurimiseks või menetlemiseks või teiste isikute õiguste kaitseks vajalike piirangutega järgmised õigused:

(a) vabaduse võtmise korral saada viivitamata juurdepääs enda valitud advokaadile;

(b) teavitada põhjendamatu viivituseta oma kutseühenduse esindajat vabaduse võtmisest, selle õiguslikust alusest ja oma kinnipidamiskohast;

(c) nõuda sõltumatu advokaadi või oma kutseühenduse esindaja kohalolekut järgmistel juhtudel:

(a) advokaadi enda isiku läbivaatusel või tema kutsetegevuses kasutatavate ruumide, sõidukite või seadmete läbiotsimisel tsiviil-, kriminaal- või haldusmenetluse raames;

(b) dokumentide, muude andmete või tema kutsetegevuses kasutatavate mistahes liiki seadmete äravõtmise või kopeerimise korral,

välja arvatud juhul, kui läbiotsimist või äravõtmist tegevad isikud ei vaata läbi andmeid või dokumente;

(d) saada teavet punktides a, b ja c nimetatud õiguste kohta vabaduse võtmise korral ning enne isiku läbivaatust, valduse läbiotsimist või dokumentide äravõtmist või kopeerimist.

(2) Konventsiooniosalised tagavad, et kutsetegevuse järelevalve raames toimuva kontrolli ja muude meetmete puhul kehtivad ja järgitakse asjakohaseid kaitsemeetmeid.

(3) Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendustel on võimalik, arvestades seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas kuritegude ennetamiseks, uurimiseks või menetlemiseks või teiste isikute õiguste kaitsmiseks vajalikke piiranguid, kaitsta konventsioonis sätestatud õigusi, sealhulgas:

(a) saada oma esindajate kaudu tõhus juurdepääs advokaatidele, kellelt on võetud vabadus, kui need advokaadid seda soovivad;

(b) olla põhjendamatu viivituseta teavitatud õiguskaitseasutustele teadaolevatest juhtumitest, kus advokaate on rünnatud või tapetud, kui on alust arvata, et see on seotud nende kutsetegevusega ning kui selliseid juhtumeid ei ole muul viisil avalikustatud ning advokaadid ei ole ise suutnud oma kutseühendust teavitada;

(c) saada võimalus viibida advokaatide vastu algatatud menetlustes peetavatel istungitel, kui on alust arvata, et menetlus on seotud nende kutsetegevusega.

(4) Konventsiooniosalised:

(a) tagavad, et advokaadid ja nende kutseühendused saavad tegeleda oma kutsetegevusega ja teostada konventsiooni artiklis 7 sätestatud õigusi ilma:

(a) mis tahes vormis füüsilise kallaletungi, ähvarduse, ahistamise või hirmutamise ohvriks langemata või

(b) ebasobiva takistamise või sekkumiseta;

(b) hoiduvad käesoleva lõike punktis a nimetatud käitumisest ja

(c) viivad läbi tõhusa uurimise käesoleva lõike punktis a nimetatud käitumise korral, kui on alust arvata, et see võib kujutada endast kuritegu.

(5) Konventsiooniosalised hoiduvad selliste meetmete võtmisest või praktikate heakskiitmisest, mis õõnestaksid kutseühenduste sõltumatust ja omavalitsuslikku olemust.

III peatükk – järelevalvemehhanism

Artikkel 10 – advokaadikutse kaitse eksperdirühm

(1) Advokaadikutse kaitse eksperdirühm (edaspidi *GRAVO*) jälgib, kuidas konventsiooniosalised konventsiooni rakendavad.

(2) GRAVO koosneb vähemalt kaheksast ja kuni kaheteistkümnest liikmest. Selle liikmed valib konventsiooniosaliste komitee (asutatud konventsiooni artikli 11 alusel) konventsiooniosaliste esitatud kandidaatide seast neljaks aastaks ja liikmete ametiaega võib pikendada ühe korra ning kandidaadid peavad olema konventsiooniosaliste kodanikud.

(3) Esimese kaheksa liikme valimine toimub ühe aasta jooksul pärast konventsiooni jõustumist. Nelja lisaliikme valimine toimub pärast 25. ratifitseerimist või ühinemist.

(4) GRAVO liikmete valimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

(a) liikmed valitakse läbipaistva korra alusel kõrge moraalitunde ja professionaalse kogemusega isikute seast, kes on tõestanud oma erialast pädevust konventsiooniga reguleeritud valdkondades;

(b) GRAVO koosseisu ei tohi kuuluda kaks sama konventsiooniosalise kodanikku;

(c) liikmed peavad esindama erinevaid õigussüsteeme;

(d) koosseis peab olema tasakaalustatud nii soo kui ka geograafilise päritolu poolest;

(e) liikmed tegutsevad enda nimel, olles oma ülesannete täitmisel sõltumatud ja erapooletud, ning nad peavad olema valmis oma kohustusi tõhusalt täitma.

(5) GRAVO liikmete valimiskorra kehtestab Euroopa Nõukogu ministrite komitee pärast konventsiooniosalistega konsulteerimist ja nendelt ühehäälse nõusoleku saamist. Kord tuleb kehtestada kuue kuu jooksul pärast konventsiooni jõustumist.

(6) GRAVO kehtestab oma töökorra.

(7) GRAVO liikmetel ja teistel delegatsioonide liikmetel, kes teevad konventsiooni artiklis 12 sätestatud riigivisiite, on konventsiooni lisas sätestatud eesõigused ja puutumatus.

Artikkel 11 – konventsiooniosaliste komitee

(1) Konventsiooniosaliste komitee koosneb konventsiooniosaliste esindajatest. Konventsiooniosalised püüavad tagada komitee koosseisus soolise tasakaalu.

(2) Konventsiooniosaliste komitee kutsub kokku Euroopa Nõukogu peasekretär. Komitee esimene koosolek toimub ühe aasta jooksul pärast konventsiooni jõustumist. Edaspidi tuleb komitee kokku iga kord, kui seda taotleb üks kolmandik konventsiooniosalistest, komitee eesistuja või peasekretär.

(3) Konventsiooniosaliste komitee kehtestab oma töökorra.

Artikkel 12 – menetlus

(1) Hindamismenetlus toimub voorude kaupa. GRAVO määrab kindlaks hindamise ulatuse ning sobivad hindamisviisid, näiteks küsimustikud, mille konventsiooniosalised võivad konventsiooni rakendamise hindamisel aluseks võtta.

(2) GRAVO saab teavet konventsiooni rakendamise kohta asjaomaselt konventsiooniosaliselt. Samuti võib GRAVO saada teavet konventsiooni rakendamise kohta valitsusvälistelt organisatsioonidelt, kodanikuühiskonna esindajatelt, kutseühendustelt ja riigisisestelt inimõiguste kaitse institutsioonidelt. Lisaks võtab GRAVO arvesse teavet, mis on kättesaadav muude Euroopa Nõukogu mehhanismide ja struktuuride kaudu ning teiste regionaalsete ja rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu, küsimustes, mis kuuluvad konventsiooni kohaldamisalasse.

(3) Kui saadud teabest ei piisa ja usaldusväärse teabe saamiseks ei ole muid mõistlikke võimalusi või konventsiooni artikli 13 lõikes 2 sätestatud juhtudel, võib GRAVO korraldada riigivisiite koostöös riigisiseste ametiasutustega ja vajaduse korral sõltumatute riigisiseste ekspertide kaasabil. Visiidid on abistava iseloomuga ning neid tehakse üksnes nendes valdkondades, kus GRAVO leiab, et olemasolev teave on ebapiisav, ning konventsiooni artikli 13 lõikes 2 sätestatud juhtudel.

(4) Visiite korraldab GRAVO delegatsioon. Vajaduse korral võivad delegatsiooni abistada valdkondade asjatundjad. Visiidi ajal peab delegatsioonil olema võimalus:

(a) liikuda vabalt asjaomase riigi territooriumil;

(b) suhelda riigiasutustega;

(c) kohtuda isikutega, kellega nad soovivad privaatselt vestelda;

(d) tutvuda teabe ja dokumentidega, mis on visiidi seisukohalt asjakohased.

(5) GRAVO koostab aruande eelnõu, milles analüüsitakse hinnatavate sätete rakendamist ning esitatakse soovitused ja ettepanekud selle kohta, kuidas asjaomane konventsiooniosaline võiks tuvastatud probleeme lahendada. Aruande eelnõu saadetakse kommenteerimiseks hinnatavatele konventsiooniosalistele ning GRAVO arvestab neid kommentaare lõpparuande koostamisel.

(6) Kõiki saadud andmeid ja konventsiooniosalise kommentaare arvesse võttes võtab GRAVO vastu lõpparuande ja järeldused meetmete kohta, mida konventsiooniosaline on võtnud konventsiooni rakendamiseks. Aruanne ja järeldused edastatakse asjaomasele konventsiooniosalisele ja konventsiooniosaliste komiteele. GRAVO aruanne ja järeldused tehakse avalikkusele kättesaadavaks alates nende vastuvõtmisest koos asjaomase konventsiooniosalise kommentaaridega.

(7) Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigetes 1–6 sätestatud korda, võib konventsiooniosaliste komitee GRAVO aruande ja järelduste alusel anda asjaomasele konventsiooniosalisele järgmisi soovitusi:

(a) meetmete kohta, mis tuleb võtta GRAVO järelduste rakendamiseks, vajaduse korral määrates tähtaja teabe esitamiseks nende rakendamise kohta, ja

(b) selle konventsiooniosalisega koostöö edendamiseks, et tagada konventsiooni nõuetekohane rakendamine.

Artikkel 13 – kiirmenetlus

(1) Kui GRAVO saab usaldusväärset teavet olukorra kohta, mis nõuab viivitamatut tegutsemist, et ennetada või piirata konventsiooni tõsiste rikkumiste ulatust või arvu,

võib ta taotleda asjaomaselt konventsiooniosaliselt viivitamatut eriaruande esitamist võetud meetmete kohta, mille eesmärk on nimetatud rikkumiste vältimine.

(2) Võttes arvesse asjaomase konventsiooniosalise esitatud teavet ja muid talle kättesaadavaid usaldusväärseid andmeid, võib GRAVO määrata ühe või mitu oma liiget läbi viima uurimist ning esitama kiireloomulise aruande GRAVO-le. Põhjendatud juhtudel ja konventsiooniosalise nõusolekul võib uurimine hõlmata visiiti selle territooriumile.

(3) Pärast käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud uurimise tulemuste läbivaatamist edastab GRAVO need tulemused asjaomasele konventsiooniosalisele ning vajaduse korral ka konventsiooniosaliste komiteele, Euroopa Nõukogu ministrite komiteele ja parlamentaarsele assambleele koos võimalike märkuste ja soovitustega. GRAVO aruanne ja järeldused tehakse avalikuks alates nende vastuvõtmisest koos asjaomase konventsiooniosalise kommentaaridega.

Artikkel 14 – arvamused

GRAVO võib vajaduse korral võtta vastu arvamusi konventsiooni rakendamise kohta.

Artikkel 15 – suhted muude asutustega

Euroopa Nõukogu ministrite komiteed ja parlamentaarset assambleed teavitatakse perioodiliselt konventsiooni rakendamisest.

IV peatükk – seos muude rahvusvaheliste õigusaktidega

Artikkel 16 – seos muude rahvusvaheliste õigusaktidega

(1) Konventsioon ei piira õigusi ega kohustusi, mis tulenevad muudest rahvusvahelistest õigusaktidest, mille pooleks konventsiooniosalised on või saavad ning mis käsitlevad konventsiooniga reguleeritud valdkondi ja tagavad suurema kaitse advokaatide õigusele oma kutsealal vabalt tegutseda.

(2) Konventsiooniosalised võivad konventsiooniga reguleeritavates valdkondades sõlmida kahe- või mitmepoolseid kokkuleppeid, et konventsiooni sätteid täiendada või et hõlbustada konventsiooni põhimõtete järgimist.

V peatükk – lõppsätted

Artikkel 17 – allakirjutamine ja jõustumine

(1) Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, selle väljatöötamisel osalenud riikidele ning Euroopa Liidule.

(2) Konventsioon tuleb ratifitseerida, vastu võtta või heaks kiita. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heakskiitmiskirjad antakse hoiule Euroopa Nõukogu peasekretärile.

(3) Konventsioon jõustub kuu esimesel päeval pärast kolme kuu möödumist päevast, mil kaheksa allakirjutanud riiki, sealhulgas vähemalt kuus Euroopa Nõukogu liikmesriiki, on vastavalt eelnevas lõikes sätestatule väljendanud oma nõusolekut olla konventsiooniga seotud.

(4) Kui konventsioonile alla kirjutanud riik annab hiljem nõusoleku olla konventsiooniga seotud, jõustub konventsioon tema suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele tema ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heakskiitmiskirja hoiuleandmisest.

Artikkel 18 – konventsiooniga ühinemine

(1) Konventsiooni jõustumise järgselt võib Euroopa Nõukogu ministrite komitee, pärast konventsiooniosalistega konsulteerimist ja nende ühehäälset nõusolekut, kutsuda Euroopa Nõukogu mitteliikmesriigi, kes ei ole osalenud konventsiooni koostamises, liituma konventsiooniga, tehes otsuse, mis põhineb Euroopa Nõukogu põhikirja artikli 20 punkti d kohaselt vajaliku häälteenamuse ja ministrite komitees olevate lepinguosalisriikide esindajate ühehäälse hääletuse toel.

(2) Ühineva riigi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele ühinemiskirja Euroopa Nõukogu peasekretärile hoiuleandmise päevast.

(3) Konventsiooniosaline, kes ei ole Euroopa Nõukogu liige, osaleb GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse rahastamises ministrite komitee kehtestatud korra kohaselt.

Artikkel 19 – territoriaalne kohaldatavus

(1) Riik või Euroopa Liit võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes täpsustada territooriumi või territooriumid, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

(2) Konventsiooniosaline võib Euroopa Nõukogu peasekretärile hiljem teatada, et ta kohaldab konventsiooni ka teates nimetatud muul territooriumil, kelle välissuhete eest ta vastutab või kelle nimel on ta volitatud võtma kohustusi. Selle territooriumi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele deklaratsiooni laekumisest peasekretärile.

(3) Deklaratsiooni, mis on tehtud kahe eelmise lõike alusel territoriaalse kehtivuse suhtes, võib tühistada peasekretärile adresseeritud kirjaga. Tühistamine jõustub kuu esimesel päeval pärast kolme kuu möödumist päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretär on vastava teate kätte saanud.

Artikkel 20 – Deklaratsioonid

(1) Kõik konventsiooni lepingupooled peavad allakirjutamisel või oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andmisel Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatava deklaratsiooniga märkima, millised kutsenimetused kuuluvad konventsiooni kohaldamisalasse artikli 3 punktis a sätestatud tähenduses. Seda deklaratsiooni võib igal ajal samal viisil muuta. Deklaratsioon ega selle muudatused ei tohi kahjustada konventsiooni eesmärki ega selles sätestatud kaitset.

(2) Kõik konventsiooni lepingupooled võivad alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatava deklaratsiooniga märkida, et mõiste „avaliku võimu kandjad“ hõlmab üht või mitut järgmistest üksustest:

(a) seadusandlikud organid seoses nende muu tegevusega;

(b) kohtuasutused seoses nende muu tegevusega;

(c) füüsilised või juriidilised isikud, kuivõrd nad täidavad avalikke ülesandeid või tegutsevad avalike vahenditega vastavalt riigisisesele õigusele.

Seda deklaratsiooni võib igal ajal samal viisil muuta.

Artikkel 21 – reservatsioonid

(1) Riik või Euroopa Liit võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooniga teatada, et ta jätab endale õiguse mitte kohaldada või kohaldada vaid teatud juhtudel või tingimustel konventsiooni artiklis 6 sätestatut seoses artikli 2 lõike 3 punktiga b. Muid reservatsioone konventsiooni sätete suhtes ei või teha.

(2) Konventsiooniosaline võib reservatsioonist täielikult või osaliselt taganeda Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooniga. Deklaratsioon jõustub kuupäeval, mil peasekretär selle kätte saab.

Artikkel 22 – konventsiooni muudatused

(1) Kõik konventsiooni muudatusettepanekud, mille on esitanud konventsiooniosaline, edastatakse Euroopa Nõukogu peasekretärile, kes edastab need Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, konventsiooni väljatöötamises osalenud mitteliikmesriikidele, kõigile allakirjutanud riikidele, osalisriikidele, Euroopa Liidule ning kõigile riikidele, keda on kutsutud konventsiooniga ühinema vastavalt artikli 18 lõikele 1.

(2) Konventsiooniosalise muudatusettepanek edastatakse konventsiooniosaliste komiteele, kes esitab selle kohta oma arvamuse ministrite komiteele.

(3) Ministrite komitee kaalub muudatusettepanekut ja konventsiooniosaliste komitee esitatud arvamust ning võib muudatuse vastu võtta pärast konsulteerimist kolmandate riikidega, kes ei ole konventsiooniosalised.

(4) Muudatuse tekst, mille on ministrite komitee vastu võtnud lõike 3 alusel, edastatakse heakskiitmiseks konventsiooniosalistele.

(5) Käesoleva artikli lõike 3 kohaselt vastu võetud muudatus jõustub kuu esimesel päeval pärast ühe kuu möödumist kuupäevast, mil kõik konventsiooniosalised on teavitanud peasekretäri selle muudatuse vastuvõtmisest.

Artikkel 23 – denonsseerimine

(1) Konventsiooniosaline võib konventsiooni igal ajal denonsseerida, saates Euroopa Nõukogu peasekretärile asjakohase teate.

(2) Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele sellest päevast, kui peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 24 – teated

Euroopa Nõukogu peasekretär teavitab Euroopa Nõukogu liikmesriike, konventsiooni väljatöötamises osalenud mitteliikmesriike, kõiki allakirjutanud riike, osalisriike, Euroopa Liitu ning kõiki riike, keda on kutsutud konventsiooniga ühinema artikli 18 kohaselt:

(a) allakirjutamisest;

(b) ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest;

(c) igast konventsiooni jõustumise kuupäevast vastavalt artiklitele 17 ja 18;

(d) igast muudatusest, mis on vastu võetud vastavalt artiklile 22, ning selle jõustumise kuupäevast;

(e) igast deklaratsioonist, mis on tehtud artikli 20 alusel;

(f) igast reservatsioonist ja reservatsiooni tagasivõtmisest, mis on tehtud artikli 21 alusel;

(g) igast denonsseerimisest, mis on tehtud artikli 23 alusel;

(h) muust konventsiooniga seotud aktist või teatest.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 13. mail 2025. aastal Luxembourgis inglise ja prantsuse keeles ühes eksemplaris; mõlemad tekstid on autentsed ja antakse hoiule Euroopa Nõukogu arhiivi. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab tõestatud koopiad kõikidele Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, konventsiooni väljatöötamises osalenud mitteliikmesriikidele, igale allakirjutanud riigile, Euroopa Liidule ning konventsiooniga ühinema kutsutud riikidele.

Lisa – eesõigused ja puutumatus (artikkel 10)

(1) Käesolevat lisa kohaldatakse konventsiooni artiklis 10 nimetatud GRAVO liikmete suhtes ning ka riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete suhtes. Käesoleva lisa tähenduses hõlmab mõiste „riigivisiitide delegatsioonide teised liikmed“ konventsiooni artikli 12 lõigetes 3 ja 4 nimetatud sõltumatuid riiklikke eksperte ja spetsialiste, Euroopa Nõukogu töötajaid ning Euroopa Nõukogu kaasatud tõlke, kes saadavad GRAVO-t riigivisiitidel.

(2) GRAVO liikmetel ja riigivisiitide delegatsioonide teistel liikmetel on seoses oma ülesannete täitmisega, mis puudutavad riigivisiitide ettevalmistamist, läbiviimist ja järeltegevusi, samuti nendega seotud reisimist, järgmised eesõigused ja puutumatus:

(a) isikliku kinnipidamise või vahistamise ja isikliku pagasi konfiskeerimise puutumatus ning igasugune kohtulik puutumatus seoses oma ametikohustuste täitmisel suuliselt või kirjalikult väljendatud seisukohtade ja tehtud tegudega;

(b) vabastus liikumisvabaduse piirangutest seoses elukohariigist lahkumise ja sinna naasmisega ning riiki sisenemise ja sealt lahkumisega, kus nad oma ülesandeid täidavad, samuti vabastus välismaalase registreerimise kohustusest riigis, mida nad oma ülesannete täitmise käigus külastavad või mille territooriumilt nad läbi sõidavad.

(3) Ülesannete täitmisega seotud reiside ajal on GRAVO liikmetel ja riigivisiitide delegatsioonide teistel liikmetel tolli- ja valuutakontrolli kontekstis samasugused soodustused nagu ajutisel ametlikul missioonil viibivate välisriikide esindajatel.

(4) GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete valduses olevad konventsiooni rakendamise hindamisega seotud dokumendid on puutumatud. GRAVO ametlikule kirjavahetusele ega GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete ametlikule kirjavahetusele ei kohaldata läbivaatust ega tsensuuri.

(5) Selleks et tagada GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete täielik sõnavabadus ja sõltumatus oma ülesannete täitmisel, säilib nende kohtulik puutumatus seoses ametikohustuste täitmisel väljendatud seisukohtade ja tehtud tegudega ka pärast seda, kui nad neid ülesandeid enam ei täida.

(6) Käesoleva lisa lõikes 1 nimetatud isikutele antakse eesõigused ja puutumatus selleks, et tagada nende ülesannete sõltumatu täitmine GRAVO huvides, mitte nende isikliku kasu eesmärgil. Käesoleva lisa lõikes 1 nimetatud isikute puutumatuse võib Euroopa Nõukogu peasekretär tühistada juhul, kui tema hinnangul takistab puutumatus õigusemõistmist ja kui sellest loobumine ei kahjusta GRAVO huve.